

Udfordringer for nationalregnskabet og BNP

Jørgen Elmeskov

Dagens tema

- IKKE løbende revisioner og hvorvidt DST har forhindret en regerings genvalg
- MEN to mere strategiske – og tæt forbundne - udfordringer for nationalregnskabet og BNP knyttet til
 - Globalisering af erhvervslivet
 - Teknologisk og markedsmæssig udvikling

Baggrund om BNP

- Måler økonomisk aktivitet som er genstand for markedstransaktion
 - Pragmatisk er mål for offentlig produktion og produktion af boligydelse lagt til
- Principper ændres med mellemrum og internationalt koordineret som funktion af økonomiens udvikling (manualændringer)

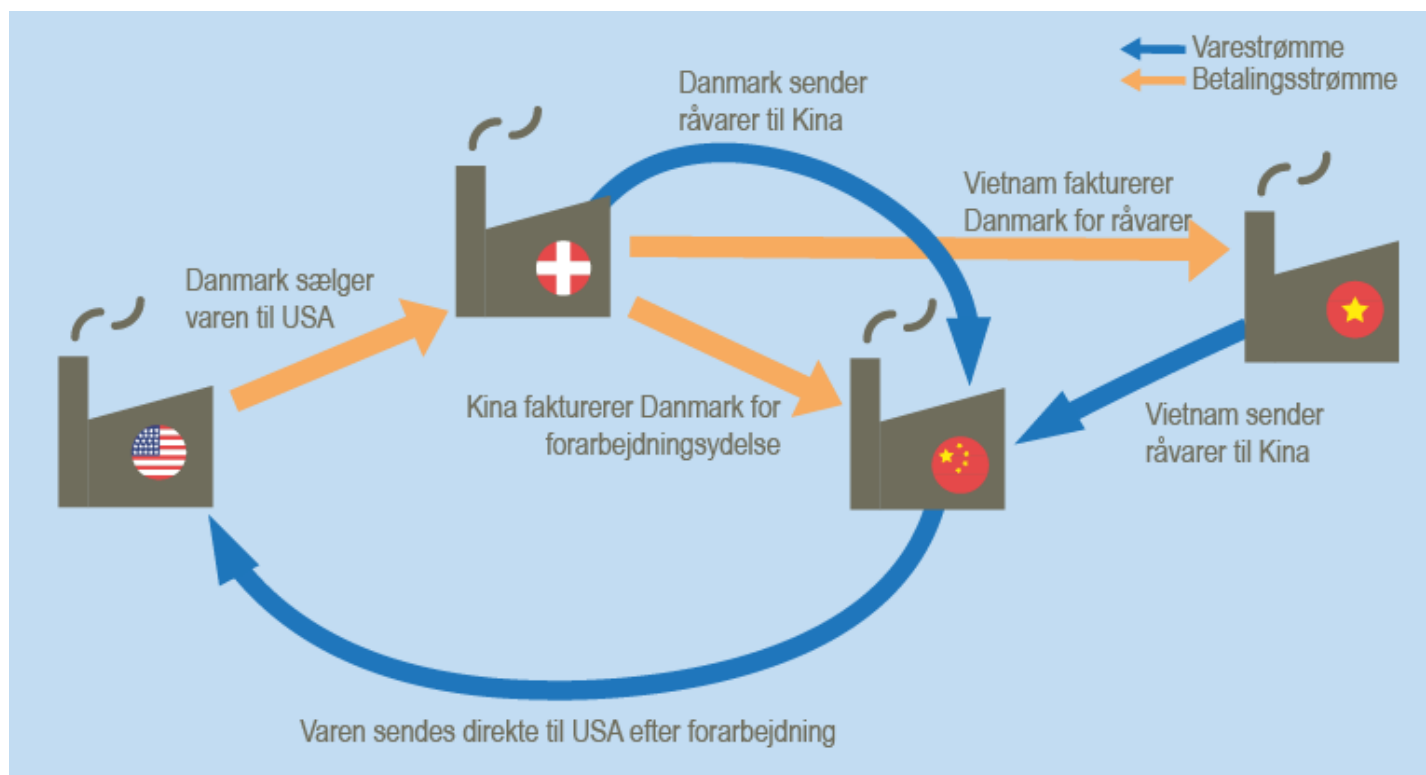
NR-konventioner, globalisering og hvorfor det er sværere at fortolke betalingsbalance og BNP

- Aktivgrænsen flyttet så FoU kapitaliseret
 - Svært at have normativ holdning til, hvor aktivgrænsen bør gå (hvad med fx data, human kapital, PR?)
 - Ejerskab af immaterielle aktiver kan hurtigt flyttes over landegrænser og betaling for anvendelse indgår i BNP
- Lokalisering af ejerskab snarere end aktivitet afgørende for indregning i BNP
 - Processing: eksport inkluderer salg af danskejede råvarer som er forarbejdet i udlandet – og omvendt for udenlandske ejeres forarbejdning i DK. Import inkluderer omkostninger ved produktion i udlandet.
 - Merchanting: merværdi ved danske ejeres køb og salg i udlandet indregnes i eksport
 - Med processing, merchanting og afkast af FoU indregnet er BNP i nogen grad et mål for den indkomst som tilfalder indlandet snarere end et mål for produktion i indlandet – uden helt at blive BNI
 - Virksomheders organisering – og ændringer heri - af internationale aktiviteter påvirker en række nationalregnskabsstørrelser

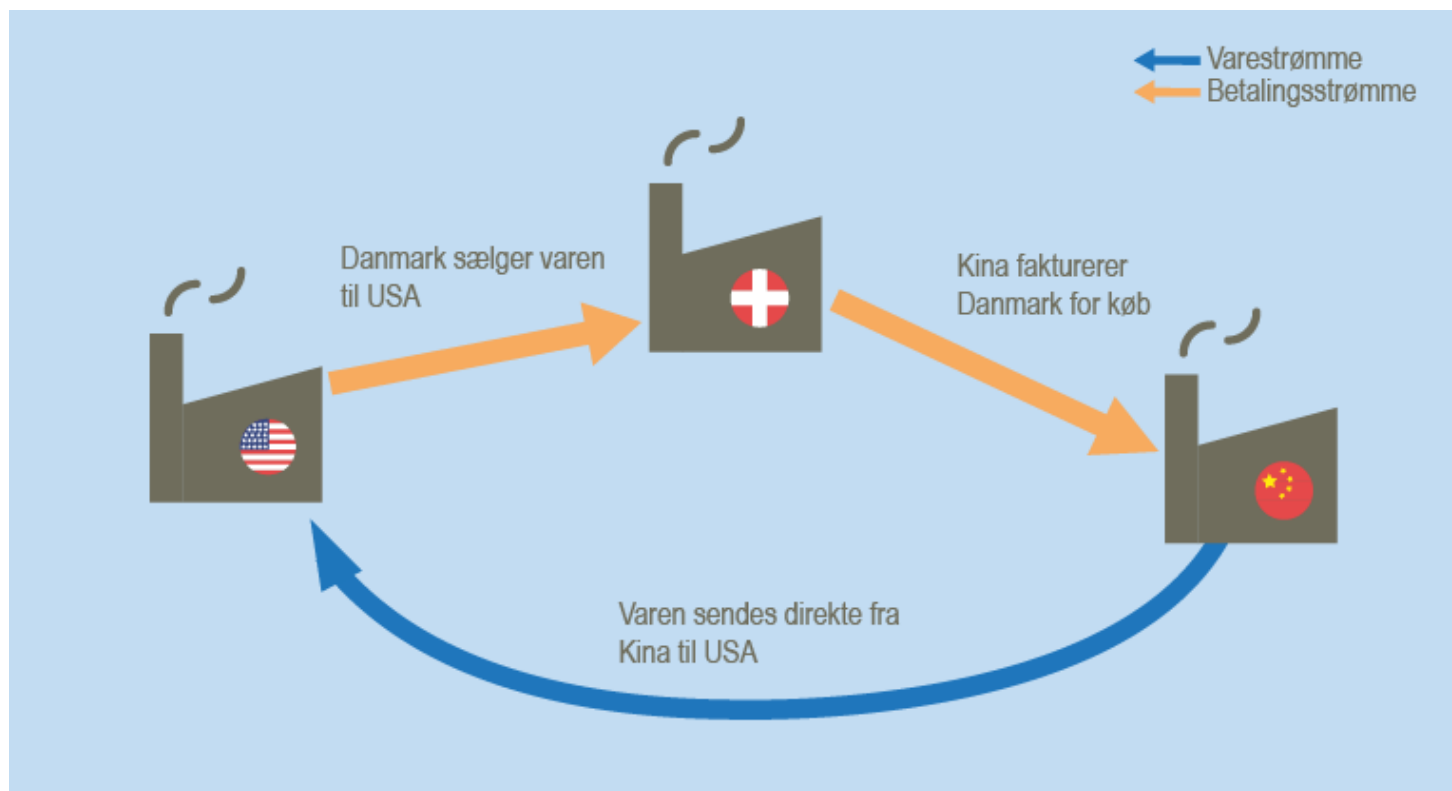
Nogle illustrative eksempler

- Processing

Nogle illustrative eksempler

- Merchenting – ”Handelsvarer”

Kvantitativ betydning for Danmark

Eksport, der ikke krydser danske grænser, er steget markant siden 2005

Figur 3

Anm.: Nettofortjenesten fra salg i udlandet (merchanding og processing).

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

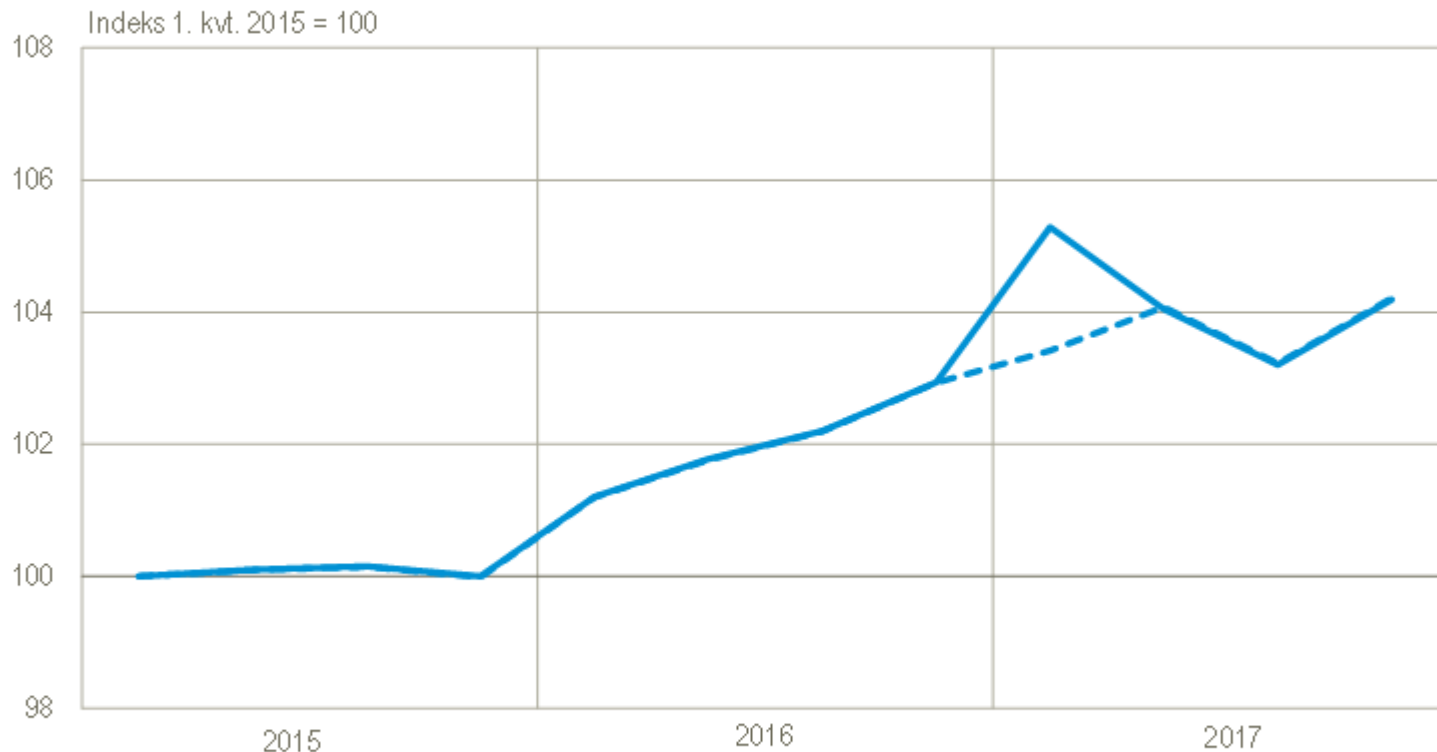
IPR's: Irland 2015 eksempel på ny verden

- Irsk BNP voksede med 26.3% i faste priser i 2015 (i løbende priser steg BNP 32.4 % og NNI 6.4 %)
- En/få meget stor(e) virksomhed(er) involveret -> omfattet af statistisk konfidentialitet, i.e. vi ved ikke helt, hvad der skete
- Relateret til reallokering af IP rettigheder til Irland og disses afkast i produktion (i og udenfor Irland)
 - Irsk kapitalstock op med ca. 40 %
 - Irske virksomheder ejet fra udlandet og IP indtjening derfor anledning til negativ kapitalindkomst med det resultat at indkomstmål, specielt efter afskrivninger (NNI), var mere stabile
- NNI gav et bedre indtryk af indkomst og aktivitet i irsk indenlandsk økonomi. Store stigninger i skatteprovenu synes mere relateret til BNP vækst.
- Upshot: behov for at kigge på flere indikatorer; behov for at DST påpeger/kvantificerer specifikke effekter
- Muligt upshot: behov for nye indikatorer

Dagens tal for dansk kvartalsvist BNP

BNP, kædede værdier, sæsonkorrigeret

Note: Den stiplede linje indikerer BNP uden større enkeltstående betaling fra udlandet for brug af danskejet patent

Kilde: Danmarks Statistik

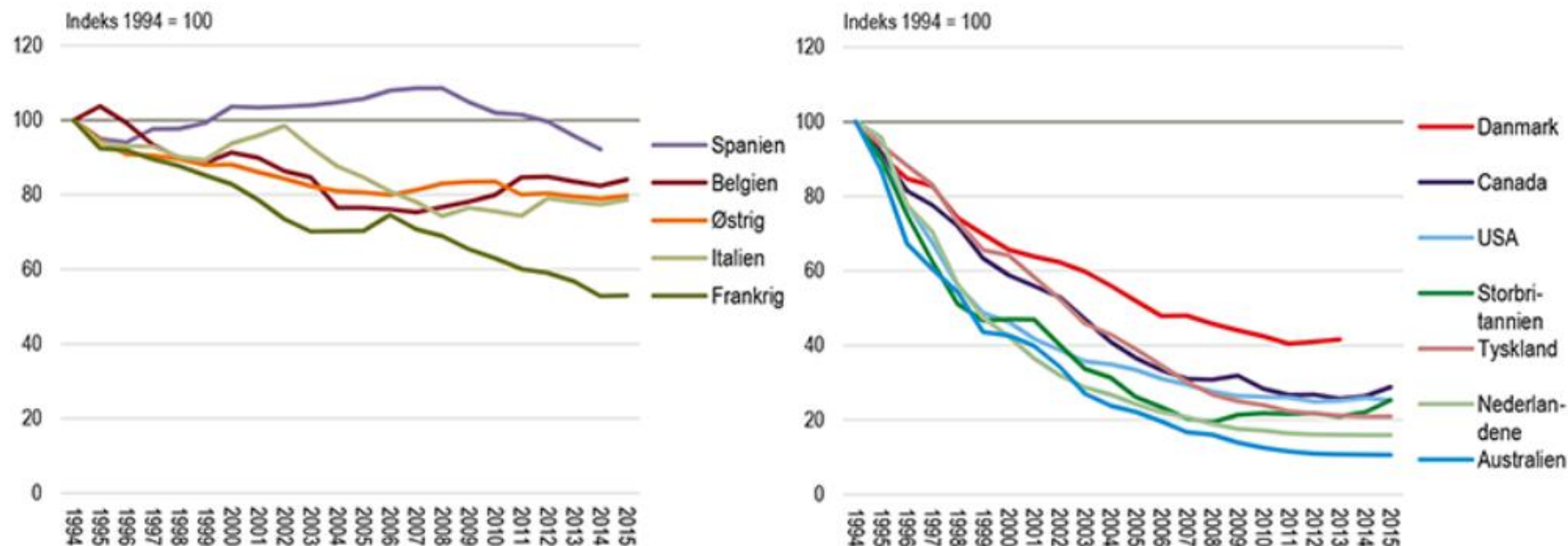
Teknologisk udvikling kan påvirke BNP på mange måder, incl.

- Prismåling på teknologiintensive varer og tjenester – pris/mængde splittet
- Flytning af aktivitet ml. markeds- og non-markeds sektorer
- Internet intermedieret forbrug (fysiske varer og tjenester samt e-tjenester)
- ”Gratis” internet tjenester
- Ny aktivitet som involverer handel med brugsret til aktiver over e-platforme (også handel med ‘lønarbejde’) (deleøkonomi)

Pris/mængde split – hvor står DK?

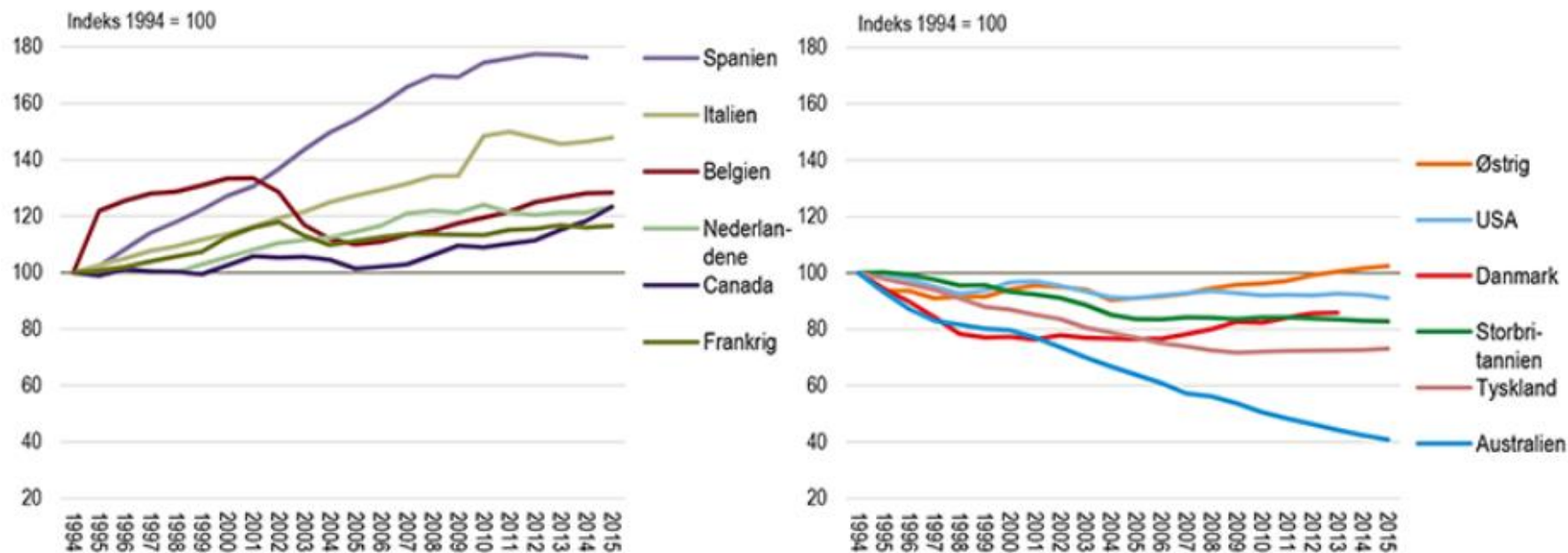
Figur 1 Prisindeks for investeringer i computer-hardware og telekommunikationsudstyr

Kilde: OECD National Accounts Statistics, OECD Productivity Database, February 2017. Danmarks Statistik.

Pris/mængde split – hvor står DK?

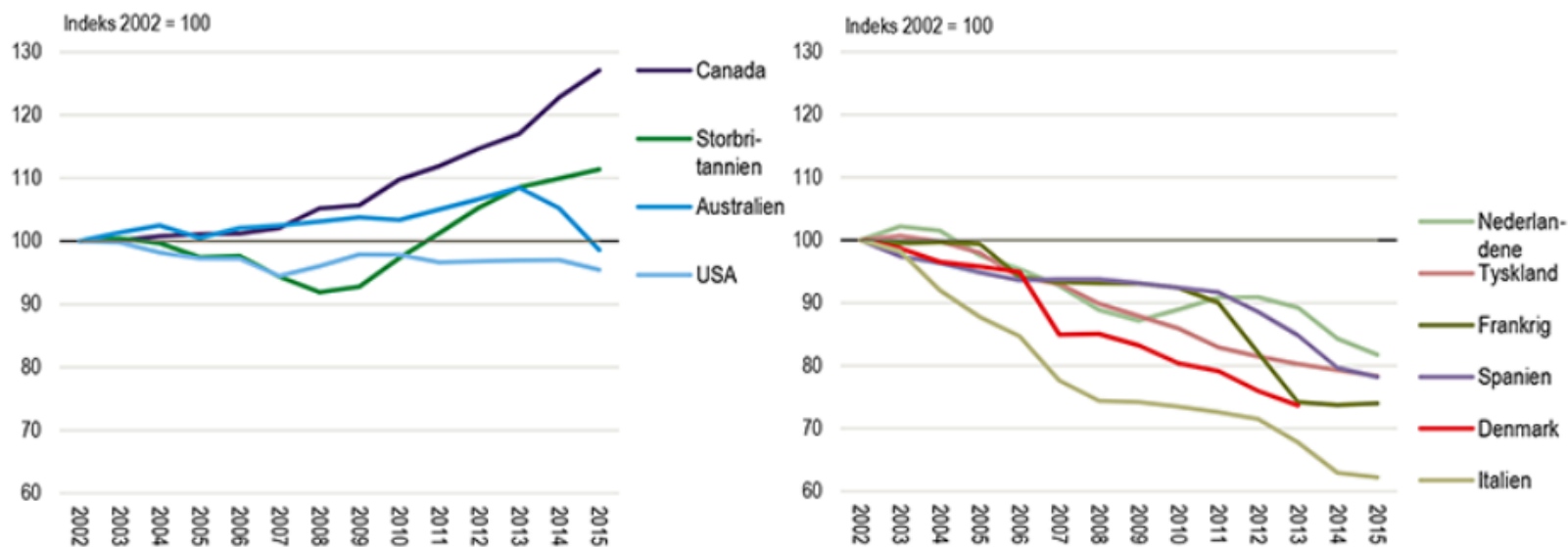
Figur 2 Prisindeks for investeringer i computer software og databaser

Kilde: OECD National Accounts Statistics, OECD Productivity Database, February 2017. Danmarks Statistik.

Pris/mængde split – hvor står DK?

Figur 3 Prisindeks for forbrug af kommunikationstjenester

Kilde: OECD Prices and and Purchasing Power Parities database, Australian Bureau of Statistics (ABS), U.S. Bureau of Economic

Effekt af pris/mængde split på BNP

- Afhænger af om der er indenlandsk ejet produktion af teknologiintensive v&t
 - Hvis ikke, parallel effekt på endelig anvendelse og import
 - Men mulig bytteforholdseffekt, som påvirker BNI vækst
 - Hvis ikke, sandsynlighed for lavere MFP vækst
 - Større vækst i I og K -> mere capital deepening -> mindre af arbejdsproduktiviteten skal forklare af MFP
 - Effekt større i det omfang stærkere prisfald på teknologintensive aktiver, og dermed højere usercost fører til højere antaget outputelasticitet

Flytning af aktivitet og BNP

- I 60erne og 70erne var stigende kvindelig erhvervsfrekvens associeret med hvidevare-revolution, børnepasning, etc.
 - BNP blev forøget gennem større rolle for markedstransaktioner og arbejdsudbudseffekter
- I 00erne blev rejsebureauer og bankfilialer erstattet af husholdningsaktivitet via nettet
 - Reducerer umiddelbart BNP med ukendt effekt på arbejdsudbud
- Fremadrettet vil flere tjenesteydelser kunne blive påvirket
- BNP er ikke et velfærdsmål

Internet intermedieret forbrug

- Så længe varer og tjenester betaler moms får vi registreret forbruget
- Men ingen garanti for at varer sendt fra udlandet værdisættes korrekt
- Og internettjenester leveret fra udlandet er svære at fange
 - men mulighederne er på det seneste forbedret med nye EU-regler fra 2015 om at elektroniske tjenester skal momsbes i henhold til køberlandets love, ikke sælgerlandets indenfor EU. Disse "Onestop moms-data" medgår i Udenrigshandelen med tjenester. Køb af tjenester udenfor EU er dog stadig lige problematisk.

”Gratis” internet tjenester

- ...er ikke gratis men finansieret gennem reklamer og salg/brug af information om brugerne
- Ved reklame finansierer forbrugerne tjenesterne gennem reklameomkostningers gennemslag på priserne for køb af v&t
 - Giver i princippet indregning i BNP men i forkerte forbrugsgrupper
- Salg/brug af oplysninger kunne i princippet øge BNP, hvis information/data blev betragtet som aktiv, hvilket (bortset fra praktiske hensyn) kunne forsvares
 - Dagens praksis indebærer en undervurdering af BNP i forhold til dette teoretiske koncept

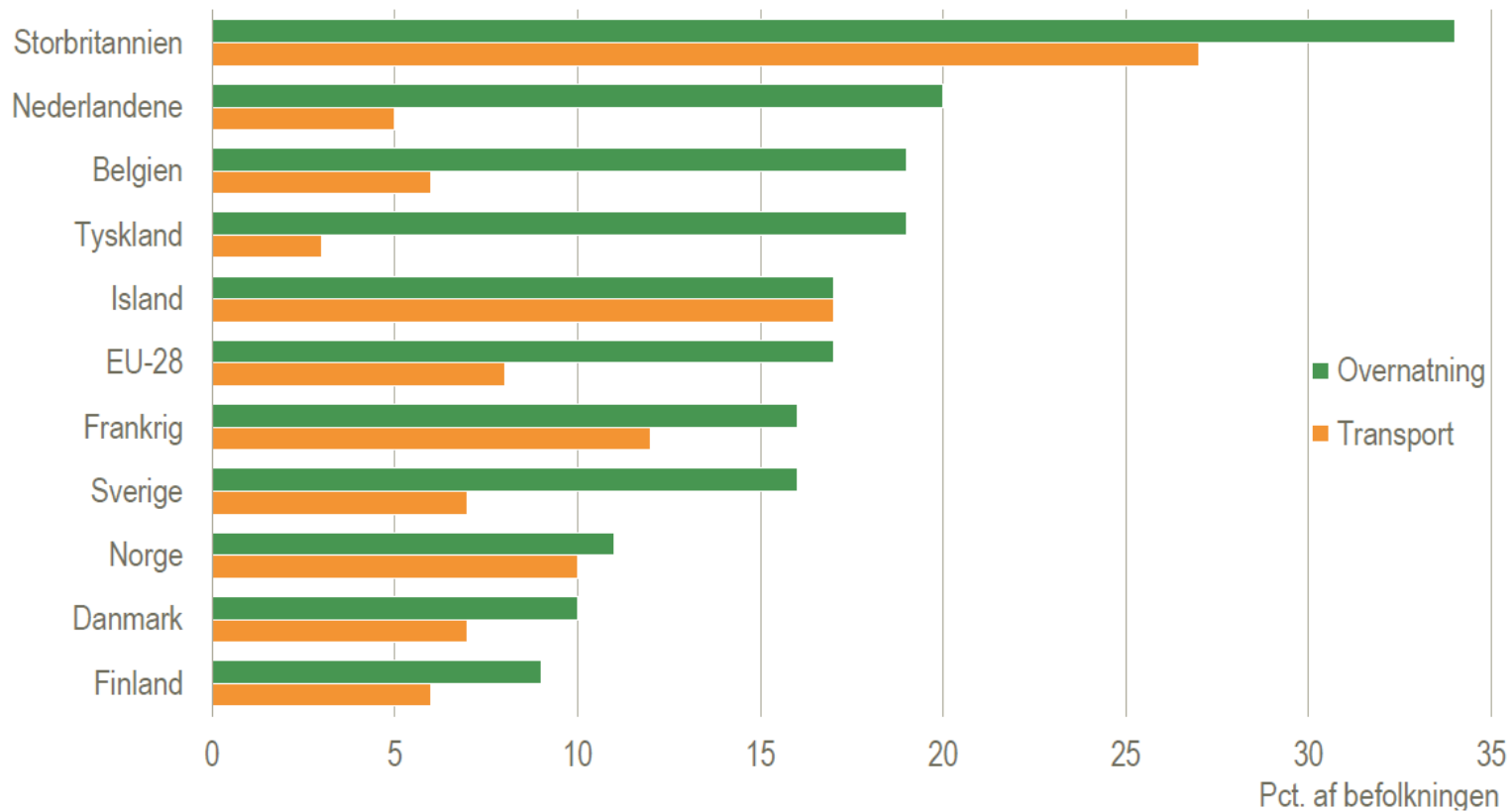
Deleøkonomi 1

- Indtil videre mest prominent for boligbenyttelse (fx Airbnb) og transport (fx GoMore)
- Andre aktiviteter må forventes at komme til
- Indtil videre mindre prominent i DK end mange andre steder

Deleøkonomi 2

Køb af overnatning og transport fra privatpersoner i udvalgte lande. 2017

Deleøkonomi 3

- Principper for påvirkning af BNP – lukket økonomi
 - Værditilvækst i intermedieringsvirksomhed ('platform') bør indregnes i BNP
 - Til dels på bekostning af VT i old-economy aktivitet som hoteldrift, sommerhusudlejning, biludlejning, etc.
 - BNP opgørelse af boligbenyttelse baseret på anvendelse hele året
 - Hvis agenter bytter boliger via platform netter det ud (dog er korttidsleje muligvis forskellig fra imputeret boligbenyttelse)
 - Delebiler/transport
 - Hvis der ikke betales for forbrug (fx. deling af udgifter), regnes det ikke med i BNP – men ved betaling bør det indgå
 - Handel med brugsret kan føre til substitution bort fra transport, som er dækket af BNP (bør blive fanget op)
 - Bilforbrug ikke baseret på benyttelse men på køb (bortset fra leasing), hvilket komplicerer argumentet
 - Hvis handel med brugsret fører til øget kørsel, skal biler fornys hyppigere, i.e. vi fanger effekten i forbrug men med forsinkelse (periodiseringsproblem).
 - Bundlinje: nettoeffekter svære at bedømme men næppe store aktuelt

Deleøkonomi 4

- Påvirkning af BNP – åben økonomi
 - Værditilvækst i intermedieringsvirksomheden (platform) kan ligge i udlandet
 - Kræver internationalt samarbejde eller frivillighed fra virksomheder at fange i importen – i praksis undervurderes importen (og forbruget)
 - Brugsretshandel med boliger
 - dækkes ikke af dansk overnatningsstatistik -> eksporten undervurderes men samtidig overvurderes forbruget
 - Importen dækkes af fx forbrugsundersøgelsen
 - Brugsret til biler handles næppe internationalt i noget betydeligt omfang
 - Også andre fænomener, fx. peer-to-peer finance

Opsummering

- BNP er ikke et resultat af eksakt videnskab – men på mange måder det muliges kunst
- Globalisering og teknologisk udvikling giver udfordringer
- Vigtigt at forstå BNP konceptet
- Vigtigere end tidligere at kigge på mere end et tal
 - Måske også at udvikle nye indikatorer
- Vigtigere med internationalt statistiksamarbejde
- Vigtigt at kommunikere omstændighederne omkring tallene (og at brugerne læser teksten)

